

CULTUREEL CENTRUM is in België de naam van een gebouwencomplex dat op initiatief van gemeente- of provinciebesturen of van het Rijk tot stand komt als „een bestendig trefpunt voor de verschillende takken en uitingsvormen van het culturele werk waarvan men verwacht dat zij, door ze samen te brengen in één eigentijds gebouw, gunstig op mekaar zullen inwerken.”

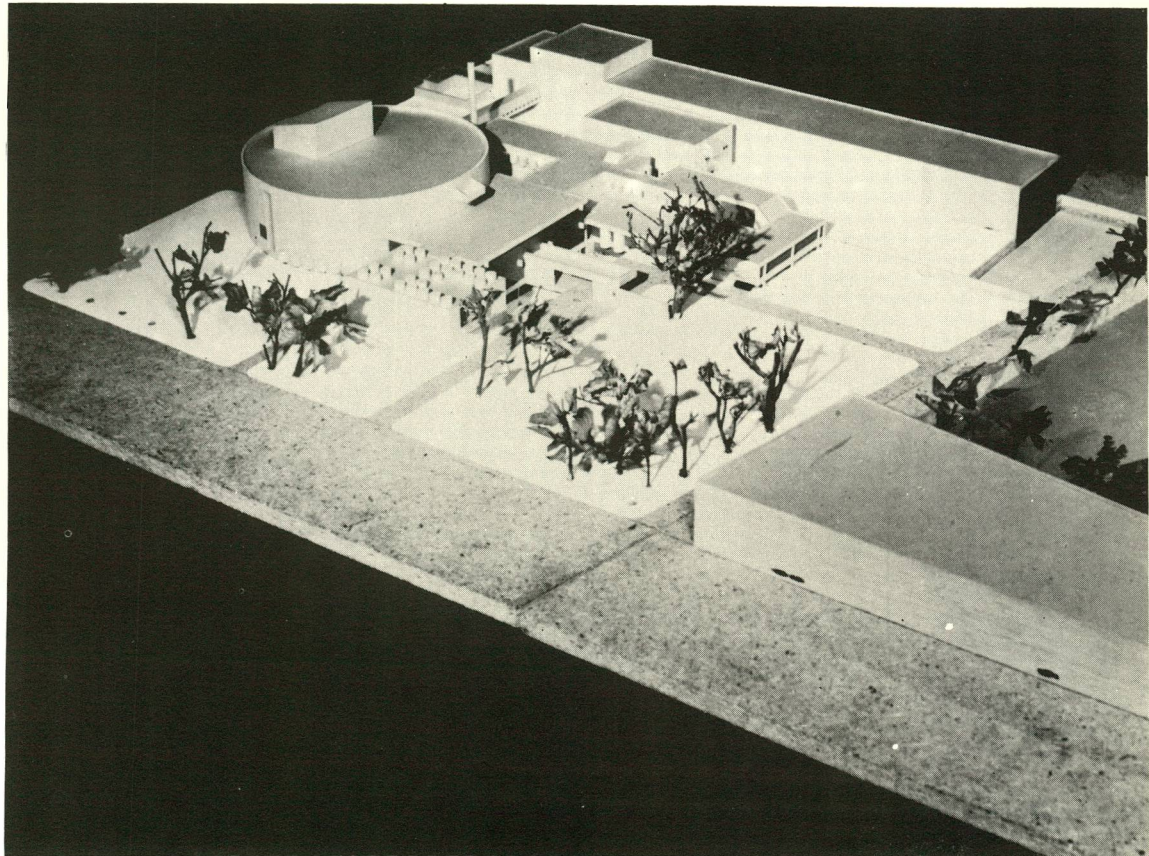
Bij Koninklijk Besluit van 13 mei 1965 (Staatsblad van 13 juni 1965) werd, op initiatief van de toenmalige minister van Nederlandse cultuur Renaat van Elslande, de staatstoelage voor de gemeentelijke en provinciale centra geregeld en op 60 % vastgesteld. Bij Koninklijk Besluit van 18 mei 1966 werd een Commissie van Advies inzake Nederlandstalige Culturele Centra opgericht ten

einde de plannen te beoordelen. De eerste voorzitter van deze Commissie was prof. dr. Frans van Mechelen.

Een Cultureel Centrum moet omvatten: ontvangstruimte, expositieruimte en openbare bibliotheek met discotheek, klaslokalen, discussie- en vergader ruimten, ruimten voor zelfwerkzaamheid, polyvalente zaalruimte en plaatsen voor administratie, technische uitrusting en berging.

Staatstoelage is alleen mogelijk, indien een socio-cultureel onderzoek het initiatief verantwoordt (inplanting in de gemeente, bouwprogramma, beheersvormen). De eerste centra met staatstoelagen werden opengesteld in Turnhout, Neerpelt, Dilsen en Kortrijk. De bouw nadert zijn voltooiing te Hasselt, Knokke, Aalst, Zonhoven, Neeroeteren, Waregem, Zolder, Dilbeek en Strombeek-Bever. Plannen worden voorbereid in meer dan honderd Vlaamse gemeenten.

Ook van Vlaams standpunt is realisering van de culturele centra belangrijk. In de eerste plaats omdat de realisaties sinds 1965 vrijwel alle in het Vlaamse land liggen, maar ook omdat door prof. Van Mechelen, minister van de Nederlandse cultuur, sinds 1968 een actieve Vlaamse aanwezigheidspolitiek werd gevoerd in het Brusselse, onder meer door de inplanting van culturele centra in de zgn. „Gordel van Smaragd”, dat wil zeggen in Vlaamse randgemeenten van de hoofdstad (Strombeek-Bever, Dilbeek, Steenokkerzeel, Dworp, enz.) en in de Brusselse agglomeratie (Brussel, Anderlecht, Elsene, Sint-Jans-Molenbeek, Etterbeek, Schaarbeek, enz.). In de Voerstreek werd in oktober 1971 de dekenij van Sint-Martens-Voeren aangekocht om tot centrum voor de Voerstreek te

Maquette van het Cultureel Centrum De Warande te Turnhout.

worden ingericht. Voor Brussel en de Voerstreek kon men voor een Vlaams centrum geen beroep doen op de gemeentebesturen en daarom werd het initiatief rechtstreeks door het Rijk genomen.

Verder werden nog rijksinitiatieven genomen voor specifieke projecten, nl. te Steenokkerzeel (kadervorming volksontwikkeling), Dworp (kadervorming jeugdwerk), Antwerpen (internationaal cultureel centrum in het voormalig koninklijk paleis), de Commanderie van Rijkhoven - Alde Biezen (internationaal vormingsinstituut voor de jeugd, volwassenen, sport en kunsten, vooral gericht op het gebruik van de moderne media).

LITERATUUR: *Colloquium over culturele centra op 13-14-15 november te Brussel* (1965); - F. van Mechelen e.a., *Zalen bestemd voor culturele doeleinden. Overheidsinitiatieven in Nederland, Frankrijk, Engeland en Duitsland* (1965); - N. Morlion, *Studie nopens de wensen in verband met de mogelijkheden van een cultureel centrum* (1966); - A. Buyst en V. Dubois, *Onderzoek naar de behoeften, wensen en mogelijkheden betreffende de culturele accommodatie te Lokeren* (1968); - *Westrand ontmoetingscentrum Dilbeek; eerste bijvoegsel bij de preadviesbundel* (1968); - E. Goedleven, *Rapport televisie-uitzending over culturele centra; rapport over de discussieverlagen ingezonden door de discussiegroepen, gevormd naar aanleiding van de televisie-uitzending over culturele centra* (1968); - J. Jans, *Preadviesbundel culturele infrastructuur te Lommel* (1969); - *Oprichting van een cultureel centrum langs de Pannestraat; Preadviesbundel* (Werkgroep Messelbroek, 1969); - *Spreiding van de culturele centra in de Provincie Antwerpen* (Economische Raad van de provincie Antwerpen, 1970); - R. Heremans en R. Maes-Herkes, *Een cultureel centrum te Overijse? Onderzoek naar de wensen en behoeften* (1970); - J. Jans, „*Dommelhof*”, *provinciaal centrum voor sociaal-cultureel vormingswerk te Neerpelt* (1970; overdruk uit *Volksopvoeding*, 1970, p. 3-4); - M. Billet, F. Colson, M. Roekaerts, e.a., *Kultureel. Het centrum: onderzoekmethodologische benadering* (Sociologisch Onderzoekinstituut Leuven, Studiegroep voor Kultuurbevordering, 1970); - L. Delanghe, *Het cultureel centrum te Waregem.*

EDGARD GOEDLEVEN